

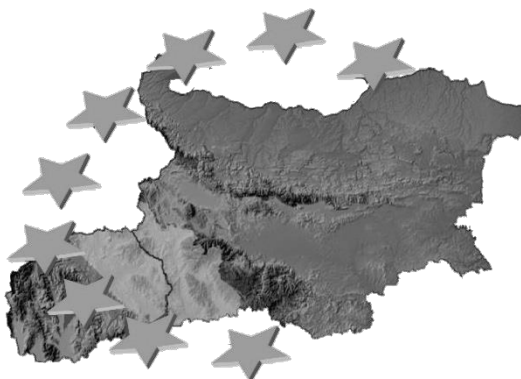

IPA CROSS-BORDER PROGRAMME
CCI 2007CB16IPO007

Име на проектот:

Туризмот-нашата заедничка иднина од Струма до Брегалница

Ref: No. 2007 CB16IPO007-2009-1-2012/4-2

ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ ВО ПРЕКУГРАНИЧНИОТ РЕГИОН НА ОПШТИНИТЕ СИМИТЛИ И КАРБИНЦИ

2012-2016

Проектот го спроведуваат општина Симитли и општина Карбинци.
Проектот е ко-финансиран од Европската Унија.

Издавач

Општина Карбинци

За издавачот

Васил Богдански, градоначалник

Подготвил

К8 ДОО Скопје

Тираж

100

Карбинци, септември 2012 г.

Контакт:

Адреса: 2207 Карбинци
Телефон: 032/300-300
Е-пошта: els.karbinci@t-home.mk
Веб-страница: www.karbinci.gov.mk

„Оваа публикација е подготвена со помош на Европската Унија во рамките на - ИПА - Програмата за прекугранична соработка. Содржината на публикацијата е одговорност на општините Симитли и Карбинци и не може на ниту еден начин да ги одразува ставовите на Европската Унија или на управувачкиот орган на Програмата.“

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	4
1. ВОВЕД	5
1.1. Основа	5
1.2. Процес за изработка на програмата	5
2. ПРЕГЛЕД НА СЕГАШНАТА СОСТОЈБА	7
2.1. Профил на прекуграничниот регион	7
2.2. Специфични можности за развој на туризмот	21
2.3. Анализа на постоечки внатрешни влијанија	29
2.4. Анализа на постоечки надворешни влијанија	30
3. ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ	31
3.1. Вовед во програмата за развој на туризмот	31
3.2. Визија	31
3.3. Стратешки цели за развој на туризмот	32
3.4. Конкретни цели за развој на туризмот	32
3.5. Интегрален план за спроведување на Програмата	34
3.6. Реализација и следење на имплементацијата на Програмата	39

ПРЕДГОВОР

Потенцијалите со кои располагаат општините во прекуграничниот регион настојуваат да ги реализираат на најдобар можен начин.

Денес, една од позначајните надлежности на општините е обезбедување предуслови за локален економски развој, а во тие рамки и развој на туризмот како еден од повеќето економски потенцијали на овој прекуграничен регион.

Потенцијалот што го нудат природните ресурси, културното и историско богатство, како и добрата местоположба се одлична основа за развој на планинскиот и културен туризам, како и други форми на алтернативен туризам.

Поради сето ова, двете општини од дефинираниот прекуграничен регион: општина Симитли од Република Бугарија и општина Карбинци од Република Македонија, предложија соработка во креирање заедничка Програма за развој на туризмот во прекуграничниот регион.

Всушност, документот – Програма за развој на туризмот претставува градење заеднички пристап во оптимизацијата за искористување на туристичките можности и дефинирање на целите кои треба да се постигнат за временски период од пет години (2012-2016 година).

Програмата содржи пет стратешки компоненти кои се функција на развој на туризмот во овие општини.

Оваа програма е од отворен тип кој може секоја година да се надолнува со нови планови кои тековно произлегле како потенцијална можност за развој и придонес кон економскиот развој во целина.

Успешната соработка резултираше со активно учество на претставници од двете општини, кои придонесоа во подготвувањето квалитетна Програма за развој на туризмот, која реално ги отсликува туристичките можности на овој регион и ги опишува целите и програмските насоки за развој на туризмот.

1. ВОВЕД

1.1. Основа

Во рамките на Програмата за прекугранична соработка 2007-2013 (ССТ Number 2007СВ16РО007), финансиски поддржана од Европската Унија (ЕУ), општините Симитли и Карбинци го спроведуваат проектот „Туризмот-нашата заедничка иднина од Струма до Брегалница“. Носител на проектот е општина Симитли, а нејзин партнер е општина Карбинци.

Општа цел на проектот е да се трансформира прекуграничниот регион Симитли–Карбинци во уникатна и атрактивна дестинација за развој на туризмот.

Генералната идеја на проектот е базирана на разбирањето на зачувувањето и одржливото искористување и управување со природните и културните ресурси, кои се од клучно значење за опстанокот на идните генерации и за развојот на туризмот во прекуграничниот регион.

Специфичните цели на овој проект се:

1. Да се подобри квалитетот и нивото на комплетираност на туристичката инфраструктура во Општина Симитли преку рехабилитација на градскиот парк „Симитли“.
2. Да се креираат одржливи форми за управување и развој на природното и културното наследство во пограничниот регион Симитли – Карбинци преку развивање на посебна програма и основање на асоцијација за развој на туризмот.
3. Да се поддржи туризмот во пограничниот регион на Карбинци и Симитли преку одржување на специјализирана обука за 30 лица кои сакаат да започнат бизнис од областа на туризмот.

Програмата обезбедува рамка за локалната власт, туристичките бизниси и релевантните организации за анализа на пазарот, предностите и проблемите на туризмот со цел развивање на цели кои ги зајакнуваат предностите и ги надминуваат проблемите. Имајќи во предвид дека туризмот е гранка во развој, Програмата ќе биде постојано разгледувана и надградувана.

1.2. Процес за изработка на програмата

Постапката на подготовка на Програмата за развој на туризмот во предвидениот прекуграничен регион е дизајнирана со цел да им овозможи

на локалните самоуправи да ги спроведат развојните туристички цели кои се карактеризираат со: ориентираност кон иднината, фокусираност на постигнување резултати; мобилизирање на човечките капацитети; партиципација на сите засегнати страни во процесот на планирање и транспарентност на самиот процес.

Водејќи се од горе наведените принципи, стратешкото планирање предвидено со Програмата за развојот на туризмот во прекуграничниот регион опфаќа развоен период од пет години (2012-2015 година).

Целиот процес на планирање беше организиран и поддржан од општина Карбинци преку нејзиното Одделение за локален економски развој (ЈЕР). Со цел успешна подготовка на истото, беа вклучени претставници од јавниот, деловниот и граѓанскиот сектор од двете општини.

Оваа ќе биде заедничка петгодишна програма која ќе послужи како основа и водич за развој на туризмот во двете општини. Подготовката на програмата се одвиваше во согласност со барањата/ критериумите за изработка на документи од тој тип, односно направена беше претходна опсежна анализа на тековната состојба, идентификување на потребите и поврзување со ресурсите и можностите и нивно вклучување во интегриран туристички производ и план. Програмата ќе се отпечати во 100 копии и ќе се дистрибуира до клучните засегнати страни.

Во самиот процес на стратешко планирање беше обезбеден партиципативен пристап со вклучување на потребниот број претставници од различни структури кои активно учествуваа во работата на различните групи со цел да се обезбеди ставот и препораките од различните релевантни актери.

Во процесот на изработка на Програмата за развој, реализирани беа следните активности:

1. Прибирање основни податоци за регионот
2. Консултации со клучните актери и засегнатите страни
3. Анализа и подредување на податоците/ идентификација на приоритетите
4. Спроведување на работилница за стратешка ориентација
5. Подготовка на нацрт-програмски документ/ циркулиран за коментари
6. Подготовка на Програмата

2. ПРЕГЛЕД НА СЕГАШНАТА СОСТОЈБА

2.1. Профил на прекуграничниот регион

2.1.1 Профил на општина Карбинци

1. Општи податоци за општината

Градоначалник	Васил Богдански
Адреса	2207, с.Карбинци
Тел./факс	тел: (032) 300-300; (032) 300-690
Е-пошта	els.karbinci@t-home.mk
Веб-страница	www.karbinci.gov.mk

2. Географска положба (опис, локација, соседни општини)

Општина Карбинци се наоѓа во Источна Македонија и се простира на површина од 246 км², во која живеат 4.012 жители (согласно пописот од 2002 година). Општината се граничи со општините Штип, Радовиш, Зрновци, Чешиново-Облешево и Пробиштип. На територијата на општината се наоѓаат 29 населени места: Аргулица, Батање, Вртешка, Голем Габер, Горни Балван, Горно Трогерци, Долни Балван, Долно Трогерци, Ебеплија, Јунузлија, Калаузлија, Карбинци, Кепекчелија, Козјак, Крупиште, Курфалија, Кучилат, Кучица, Мал Габер, Мичак, Муратлија, Нов Караорман, Оцалија, Припечани, Прналија, Радање, Руљак, Таринци и Црвулево. Според орографската карта, 7 села се планински, 9 ридски, а 13 се рамничарски, додека во четири од вкупно 29 нема население. Просечната густина на населението е мала и изнесува 16 ж/км². Подрачјето на општината е аридно-сушно, со долги топли и сушни лета, со честа појава на температури и до 41 степен и студени и влажни зими со честа појава на екстремно ниски температури и до -22 степени. Работоспособното население е 1.331, бројот на вработени е 706, а бројот на невработени е 625. Општината има 1.212 домаќинства со 1.468 на станови. Од праисторијата до денес, Карбинци има поволна геоморфолошка положба, што придонесе за ширење на разни влијанија на култури од повеќе краеве во тој период. На територијата на општина Карбинци постои континуиран развој на населбите изразен преку бројни археолошки наоди: некрополи, ранохристијански градби, средновековни цркви, џамии, објекти од периодот на преродбата и сл. Постојат населби за кои се претпоставува дека датираат уште од 1.400 г.п.н.е. Како најпознат и најистражуван е археолошкиот локалитет „Баргала“ – остатоци од античката и рановизантиска населба кај село Козјак кој е во фаза на реставрација и конзервација.

2.1 Демографски податоци

Површина	246 км ²
Број на население	4.012 жители
Број на населени места	29

2.2. Климатски карактеристики

Основна карактеристика на климата во општина Карбинци е што таа претставува аридна клима односно подрачјето е аридно - сушно, со долги топли и сушни лета со честа појава на температури и до (+41)°C и студени и влажни зими со честа појава на екстремно ниски температури и до (-22)°C.

Средната годишна температура изнесува 12,9°C. Најтопли месеци во годината се јули и август со просечна месечна вредност од 23,8°C во јули. Најстуден месец е јануари со просечна месечна температура од 1,4°C. Температурното колебање изнесува 22,4°C . Есента е потопла од пролетта. Просечна есенска температура изнесува 13,7°C, а просечна пролетна температура изнесува 12,4°C .

Просечната годишна сума на врнежи на ниво на општина изнесува 506 мм, кои се многу нерамномерно распоредени по време количина и интензитет, како по месеци така и во текот на годината. Максимумот е во месец мај 56,1 мм и октомври 53,6 мм, а минимумот во август. Релативно сушни месеци се јануари, февруари, март, април, јули, август, септември и декември, а релативно поврнежливи се мај, јуни, октомври и ноември.

Снегот се јавува од ноември до март. Просечно годишно има 18 дена со снежен покривач и тоа 6,3 дена во јануари, односно седум дена во февруари. Ветровите како важен фактор главно се јавуваат од северозападен и југоисточен правец.

2.3. Работна сила

Број на работоспособни лица во општината	1.331
Број на вработени лица	706
Број на невработени лица	625

Структура на население според степенот на образование на возраст од 15 и повеќе години

Високо образование	17
Вишо образование	29
Средно образование	639
Основно образование	1.076
Непотполно основно образование	875
Без школска подготовка	481

3. Природни богатства

3.1. Вегетација и животински свет

Почви и растителен свет

Просторната разместеност на почвите е поделена на четири педогеографски реони:

- реон на рамничарски терени (речни тераси);
- реон на падински терени (делувијални конуси);
- реон на брановидно-ридести терени; и
- планински реони.

Рамничарските терени кои во поголем дел се покриени со алувијални и ливадски почви се наоѓаат по долината на реката Брегалница.

Брановидно-ридестите терени зафаќаат многу големи површини и тие се доминантни во земјоделското производство. Голем дел од овие површини не се испитани.

Подреонот на планински терени покрива големи површини и во него се јавуваат: литосоли, кафеави шумски почви и ранкери.

Специфичните климатски прилики и геолошката разноликост на подрачјето на општината условуваат појава на хетерогена природна вегетација и диференцирање на вегетациони височински појаси.

Шумските површини се застапени на постоечките планини во општината. Пред сè станува збор за егзистирање на листопадни шуми, како и мешовити шуми. Шумите од благун и бел габер се застапени на 700 м.н.в.

Најнискиот појас го сочинуваат шумите од благун и бел габер. На помали површини се јавуваат заедници од благун и црн габер. Најголеми пространства заземаат шумите од плоскач и цер. Во зоната на дабовите шуми од плоскач и цер, најраспространети се ридските пасишта и обработливите површини во атарите на селата.

Последниот шумски регион го претставуваат буковите шуми, застапени на Плачковица, претставени со два вегетативни појаси и тоа:

1. Подгорска букова шума и
2. Горска букова шума.

Ливадските заедници заземаат поголеми површини на Плачковица и тоа во појасите на буковите шуми.

Животински свет

Дивеч

На територијата на општина Карбинци делува подружница на ловно - риболовното друштво од Штип како организиран начин на егзистирање на ловот. Природните фактори и едафо - еколошките услови на подрачјето придонесуваат за застапеност на најразлични облици на животни форми со бројни видови на птици, цицачи, водоземци и влечуги. Птиците се најмногубројни и разновидни во низинскиот појас каде постојат и маркирани ловишта.

На овој терен најзастапена е полската еребица и тоа на терени до максимум 500 м.н.в. и многу помалку еребицата камењарка која ја има на повисоките подрачја. На територијата на општина Карбинци на потегот меѓу патот Штип-Кочани и патот Штип-Аргулица постои забранет терен за лов кој функционира како репро-центар за полска еребица. Грлицата исто така е застапена на овој терен а во ловиштата кај Балван и Таринци има организирано комерцијален лов на грлици со учество на ловци од соседна Грција. Од грабливците присутни се соколот и орелот.

Цицачите се застапени во повисокиот, дабов појас и тоа лисица, зајак, твор, волк, дива свиња, кунџи и сл. Кунџата белка е процентуално позастапена од кунџата златка која се среќава на врвот од планината Плачковица по буковата шума. Таа е населена во низинскиот дел по течението на реките и е многу штетна посебно како уништувач на отстрелниот дивеч.

Риби

Рибарството е застапено по реките Брегалница и Козјачка. Меѓу најзастапените видови на риба се кленот, мрената, црвеноперката, а поретко и крапот и сомот.

3.2. Водни потенцијали

Низ подрачјето на оваа општина поминува средниот тек на река Брегалница, а во југоисточниот дел од седиштето на општината се наоѓа сливот на Козјачка Река, Аргуличка Река и Раданска Река кои се влеваат во река Брегалница.

Реката Брегалница со просечен годишен проток од 17,9 м³/сек претставува најголем речен потенцијал. Реките: Козјачка (годишен проток од 0,28 м³/сек), Аргуличка (годишен проток од 0,102 м³/сек) и Раданска (годишен проток од 0,10 м³/сек) се со мал просечен проток и само делумно ги задоволува потребите на просторите каде што поминува.

Општината располага и со акумулирани води. Мелиоративното подрачје на Општина Карбинци се обезбедува со акумулирана вода од изградената Акумулација „Калиманци” од ХМС „Брегалница” преку Левиот и Десниот магистрален канал; и од (засега) проектираните акумулации „Баргала” од ХМС „Козјачка Река” и малата акумулација „Црвулево”.

4. Економија

Во општината Карбинци функционираат 114 трговски друштва чии седишта се во самата општина или надвор од неа.

Во целиот изминат период многу малку или незначително се вложувало за развојот на стопанството во просторот на општина Карбинци. Ако овде стане збор за некаква структура на стопанството, тогаш треба да се зборува за земјоделско стопанство кое преовладува во овие простори.

Земјоделството на подрачјето од општината според природните услови има извонредна перспектива, според остварените резултати има големо економско значење, но во однос на ефектуирањето на потенцијалите не се наоѓа до оптимумот, односно состојбата со развиеноста на земјоделството не може да се оцени како задоволителна. Во општината Карбинци постојат повеќе земјоделски претпријатија, а помеѓу поголемите се вбројуваат: Свињарската фарма „Мак – месо“ АД – Таринци; компостарата „Начев компани“ ДООЕЛ - со седиште во Карбинци; Земјоделска задруга „Илинден“ - село Радање; Оранжерии „Еко - Оаза Самандов“ - Таринци; ДОО „Таринци“ – с.Таринци; Земјоделска задруга „Овоштар“ - с.Аргулица и преработувачки капацитет за земјоделски производи: „Фруктана“ ДОО - с. Аргулица, „Млин Аргулица“ - с. Аргулица, Нимекс - погон за конзервирање на зеленчук во село Нов Караорман.

Според присуството на металите и неметалите, општината претставува една од најсиромашните во Република Македонија. Досега во експлоатација се само неметалните руди на базалт во локалитетот Ежово Брдо.

5. Инфраструктура

5.1. Поврзаност со регионални и магистрални патишта

Низ општината Карбинци минува магистралниот пат М-5 Штип - Кочани – Делчево, кој е поврзан (Штип - Велес) со автопатот Е-75, (Скопје - Гевгелија), Регионалниот пат Р-6 Штип - планина Плачковица и железничката пруга Скопје - Велес - Штип - Кочани.

Населените места меѓусебно се поврзани со локални патишта во вкупна должина од 107,6 км од кои само 23 км се асфалтирани; 0,2 км се тампонирани; 41,6 км се земјен коловоз и 42,8 км се непробиени патишта.

Во населените места постојат 33,50 км улици од кои само 16 км се асфалтирани.

На локалните патишта има три моста со должина од 156 м и тоа кај селото Долни Балван, кој е врска со магистралниот пат Штип-Кочани, потоа кај селото Аргулица - врска со регионалниот пат Штип-Плачковица и мост кој ги поврзува селата Долни и Горни Балван. Мостовите се од типот на постојани мостови со должина од 120 м, 18 м и 8 метри.

5.2. Водоснабдителна, канализациска и електрична покриеност

5.2.1. Водоснабдување

Главното градско подрачје на општината е група од четири села: Таринци (910), Карбинци (640), Долни Балван (331) и Нов Караорман (72), кои имаат вкупно население од 1955 жители. Овие четири села заедно со фармите (свињарска, краварска и живинарска), леарницата и фармата за одгледување на печурки со вода се снабдуваат од два централни бунарски системи: „Геризи“ (постои повеќе од 5 години) и „Свињарска фарм“ (постои околу 20 години), кои меѓусебно се надополнуваат.

Од извештаите на Јавното комунално претпријатие „Плачковица“ - Карбинци, потрошувачката на вода за домаќинства е во просек околу 8,7 м³ месечно по домаќинство. Со просечен број од 3 - 4 лица по домаќинство, дневната потрошувачка на вода изнесува 86 л/жител. Индустриските водни потреби, кои се главно вода за фармите, се проценуваат на околу 5 л/сек и се очекува да пораснат на 13 л/сек.

Општо земено расположливите количини на вода во општина Карбинци се во рамките на потребните. Проблемите со недостаток на вода во летните периоди се: големата потрошувачка на вода поради користење на истата за наводнување, како и ограничена издашност на изворите (Црвулево, Горни Балван) и големите загуби во веќе застарената разводна мрежа (Крупиште и посебно во фармите).

5.2.2. Канализација

Организирано одведување на отпадните води како од домаќинствата така и од индустријата има во селата Карбинци, Таринци, Долни Балван, Крупиште, Аргулица и Радање. Не постојат фабрики за преработка на отпадните води, туку отпадните води од домаќинствата и фармите директно се испуштаат во река Брегалница. Ова го загадува изворот на вода за Штип, кој се снабдува со вода од плитки бунари на околу 4 км низводно од испустите на отпадни води. Во останатите населени места фекалните води се одведуваат во индивидуални септички јами, местимично површински, а атмосферските се испуштаат слободно по

површината на теренот. Општината има целосна проектна документација за канализациски систем и фабрика за преработка на отпадните води за населените места: Аргулица, Долни Балван, Крупиште и Радање.

5.2.3. Електрична енергија

Сите населени места во општината Карбинци се електрифицирани уште од педесеттите години на минатиот век. Напојувањето со електрична енергија на општината Карбинци е од потрошувачкото подрачје на „Електроисток“ - Штип, а енергетската инфраструктура е претставена со: 10 кВ далноводи, трафостаници 10/0,4 кВ и нисконапонската мрежа во сите населени места.

Индустриските капацитети располагаат со сопствени дистрибутивни објекти, столбни ТС10/0,4 кВ со воздушни 10 кВ приклучоци.

Расположливите електро-дистрибутивни капацитети се во рамките на потребните. Проблемите се јавуваат поради дотраеност на дрвените столбови како резултат на што доаѓа до прекини во снабдување со електрична енергија.

2.1.2. Профил на општина Симитли

1. Општи податоци за општината

Градоначалник	Апостол Стефанов Апостолов
Адреса	гр.Симитли, ул.”Христо Ботев” бр.27
Тел./факс	0748 / 7 21 38 , 0748 / 7 22 31
Е-пошта	simitli@mail.bg
Веб-страница	www.simitli.eu

2. Географска положба (опис, локација, соседни општини)

Општина Симитли се простира на површина од 533 км², во северозападниот дел на Благоевградската област. Општински центар е градот Симитли со вкупно 7.516 жители, лоциран на двата брега на реката Струма во предпланинскиот регион на планината Влахина. Се наоѓа на 110 километри југозападно од главниот град Софија и 14 километри од центарот Благоевград.

Општината се граничи со општините Благоевград, Фотелји и Разлог, додела западниот дел од нејзината граница целосно се совпаѓа со националната граница на Република Бугарија со Република Македонија. Вкупниот број на население во општината со постојана адреса на живеење изнесува 15.754 жители (податоците се од декември 2004 година).

На територијата на општината се наоѓаат 18 населени места: општинскиот центар - градот Симитли, с. Брежани, с. Брестово, с. Горно Осеново, с. Градево, с. Докатичево, с. Долно Осеново, с. Железница, с. Крупник, с. Мечкул, с. Полена, с. Полето, с. Ракитна, с. Сенокос, с. Сухострел, с. Сушица, с. Тросково и с. Черниче.

Релјефот е разновиден - од рамен до висок, иако во поголемиот дел е планински и котлински. Просечната надморска височина е 956 м. На територијата на општината се наоѓа Симитлиската котлина која се протега во средниот тек на реката Струма, дел од источните падини на планината Влахина, северозападните падини на Пирин, северните на Малешевската планина и јужните на планината Рила.

2.1. Демографски податоци

Површина	533 км ²
Број на население	15.648
Број на населени места	18

2.2. Климатски карактеристики

Во некои делови на општината климата е претежно средоземноморска, а во други делови - планинска. Во пониските делови на планините зимата е релативно мека, со топло лето. Врнежите се околу 550-750 мм. годишно, што овозможува одгледување на следните култури: тутун, афион, етерични и овошни насади, житни култури и зеленчук.

Во териториите над 1.000 метри надморска височина (планините Рила и Пирин) и над 1.500 метри надморска височина (планините Влахина и Малешевска) климата е планинска. Се карактеризира со обилни врнежи, ниски температури и помали температурни амплитуди. Климатските услови се поволни за одгледување на 'рж, компир, како и за развој на сточарство.

2.3. Работна сила

Број на работоспособни лица во општината	12.320
Број на вработени лица	5.547
Број на невработени лица	6.773

Структура на население според степенот на образование на возраст од 15 и повеќе години

Високо образование	
Вишо образование	947
Средно образование	5506
Основно образование	4748
Непотполно основно образование	1430
Без школка подготовка	672

3. Природни богатства

3.1. Вегетација и животински свет

Почви и растителен свет

Разновидноста во климатските услови, геолошката основа и растителната покривка се причина за формирање на неколку видови почви. Најголемо пространство имаат канелените шумски и кафеави шумски почви. Има уште алувиално-ливади почви.

Канелените шумски почви се среќаваат во планинските подножја, падини и ниските планински појаси со надморска височина 700-800 м. На овие почви расте листопадна шумска вегетација - рунтав даб, полски брест, келав габер и др. Голем дел од почвата силно еродира, бидејќи шумите се речиси уништени, а земјата е претворена во обработливо земјиште или во пасишта. Погодни се за одгледување на интензивни култури како што се: сончоглед, маслодајна репка, тутун, лозја и трајни насади.

Кафеавите шумски почви се распространети во опсег 800-1500 м.н.в., освен во северниот дел на Пирин, каде овие почви опфаќаат територии до 2300 м.н.в. Во појасот до 1500 м се распространети светло-кафеави шумски почви и листопадни растенија, главно бука. Во повисокиот појас се среќаваат темно-кафеави шумски почви, покриени со четинари и шумска вегетација (бел бор, ела, смрека). Кафеавите шумски почви се погодни за одгледување на компир, овес, кајсија, капини, малини, овошни дрвја и др.

Хумусно-карбонатните почви се формираат врз карбонатни карпи почвообразувачи. Овие почви се богати со хумус, но се суви и силно проточни.

Планинските ливади се формирани на височина 1600-2200 метри. На нив се наоѓаат планински пасишта и ливади, кои создаваат услови за развој на сточарство. Алувијалните почви-ливади се распространети во Пореч крај реката Струма и нејзините притоки. Овие почви се погодни за одгледување на зеленчук, овошни култури, кикирики, индустриски култури и др.

Земјоделското земјиште во општината опфаќа површина од 195.158,3 хектари, од кои 46.966,6 ха е обработливо, а 104.003,1 се шуми и пасишта. Обработливото земјиште се состои од:

- Ниви – 29.887,0 хектари;
- Природни ливади – 13.492,5 хектари;
- Повеќегодишни овошни, јагодови и др. насади 3.587,1 хектари (од кои 1970,8 ха се лозови насади и 1616,3 ха овоштарници); и
- Шуми – 340.807,7 хектари.

Од обработливото земјиште во општината, неискористени се 44.188,6 хектари.

Заштитени територии

На територијата на општината се наоѓаат делови од Националниот парк „Пирин“ и Националниот парк „Рила“. Националниот парк „Рила“ припаѓа на територијата на општина Симитли (селото Горно Осеново, селото Долно Осеново) со 1071,9 ха шумски фонд и 573,0 ха планински пасишта и ливади. Флората и фауната се претставени од страна на многу ретки, заштитени видови, вклучувајќи ендемични за Балканот и земјата животни и растенија.

Во Националниот парк „Пирин“ спаѓаат териториите на селото Градево, селото Сенокос и селото Брежани. На територијата на селото Градево се распоредени 109,4 ха шумски фонд или 0,3 % од површината на паркот, територијата на селото Сенокос опфаќа 662,1 ха шумски фонд или 1,7 % од површината на паркот и површината на селото Брежани - 135.5 ха. шумски фонд или 0,3% од вкупната површина на НП „Пирин“. Поради својата уникатност, Националниот парк „Пирин“ е прогласен за објект на светското наследство според Конвенцијата за природното и културното наследство на УНЕСКО.

Присуството на деловите од националните паркови на територијата на општината, претставува ресурс за развој на еко-туризмот и засилена економска активност за развој на малите населени места.

Животински свет

Во ловечкото државно стопанство постојат добри еколошки услови за размножување на животинскиот свет – постојат скривалишта, храна и добра клима.

Во планините може да се најдат: мечки, диви свињи, кози, срни, лисици, волци и др. Во Симитлиската котлина зимуваат врапци, гугутки, гулаби, соколи, еребици, летни славени, патки и ластовички.

Реките во општината се порибени со мрена, балканска и американска пастрмка, крап и сомови.

Ловот и риболовот се потенцијални можности за развој на туризмот.

3.2. Водни потенцијали

Територијата на општина Симитли се наводнува од реката Струма, трет по големина водособирен басен во Бугарија, левите притоки реките Брежанска, Сенокоска и Градевска, а десните притоки - реките Стара, Сушична, Брезнишка.

Структурата на теренот условува појава на термоминерални извори кај градот Симитли, селото Долно Осеново и селото Крупник. Релативно високата температура на минералните извори ги прави погодни за

балнеолошко лекување и оранжериско производство. Изворите кај градот Симитли се алкални, сулфатни, богати со натриум и флуор, со слаба минерализација (околу 0,5-0,6 g/l), а температурата се движи од 20⁰ C до 63⁰ C. Водата на овие извори се користи за балнеолечение при заболувања на 'рбетот, невролошки и кожни болести, како и за оранжериско производство на зеленчук.

Минералните извори кај селото Долно Осеново се со алкална, сулфатна, хидрокарбонатна, богата со натриум и флуор вода, слабо минерализирана (0,5 - 0,6 g/l), со температура од 36⁰ C до 57,5⁰ C.

Бањата во селото Крупник се наоѓа на десниот брег на реката Струма. Има температура од 21⁰ C и мал проток. Водата е хидрокарбонатна, богата со натриум и калциум со слаба минерализација (0,4 g/l).

4. Економија

Одлучувачка улога во економијата на општината Симитли има индустријата. Индустријата за производство на јаглен, долги години игра важна улога во структурата на општината. Самата производствена индустрија е сконцентрирана во Мина „Ораново“ АД и е поврзана со добивање на кафен јаглен и лигнит. На територијата на општината се наоѓа и еден рудник - во кварталот „Ораново“ кај градот Симитли. Јаглените кои се произведуваат, се наменети главно за ТЕЦ „Бобов дол“. Дел од нив се користи и за лична употреба на населението.

Во областа на металопреработувачката индустрија, работи приватното претпријатие „Струма метал“ АД, кое произведува метални профили. „Пега универсал“ ООД и „Крум - Комерс“ ДООЕЛ се компании за производство и трговија со леб и бели печива.

Во последниве години во општината се отворени неколку текстилни претпријатија. Се работи на лон принципот, бидејќи нема присуство на долгорочна инвестиција во секторот, а основниот мотив на претприемачите за распространување на производството во општината е постоењето на евтина работна сила.

На територијата на општината е развиено добивањето на инертни материјали – „Георесурс“ ДООЕЛ и оранжериско производство на зеленчук-фирмата „Росен“.

ПК „Македонија“ има важно значење за општината, бидејќи ги снабдува околните населени места со леб и одржува значителна комерцијална мрежа. Очекуваниот развој на транспортната инфраструктура по главните транспортни артерии ќе придонесе за проширување на пазарот.

Општината реализираше проект за „Трансформација на поранешните воени касарни“ со програмата ФАРЕ, кој се реализира во периодот 2003-2007 година и со кој поранешните касарни во центарот на градот беа трансформирани во бизнис зона, со соодветна инфраструктура, ориентирана кон активности поврзани со технолошки постапки, лесна индустрија и услуги.

Создадените услови предизвикаа инвестициски интерес, што се одразува позитивно, како врз економската активност во општината, така и врз зголемување на постојните работни места. Во оваа бизнис зона холандската фирма КВТ Констракшн ЛТД, подружница на холандскиот холдинг KWT Group отвори фабрика за производство на опрема за управување со површински и отпадни води. Во близина на фабриката на холандскиот холдинг претстои отворање на фотоволтаична база, работилница за слатки работи, кои ќе бидат изградени со пари од Европа. Интерес за градење на производствени капацитети во индустриската зона во г.Симитли, пројавиле и фабрика за производство на чоколади, производители на сладолед и други.

Од направената анализа се гледа дека на територијата на општина Симитли нема доволен број на претпријатија и компании со кои се гарантира економската стабилност на општината како целина. Индустријата за јаглен, која претходно обезбедуваше значителен број работни места, и понатаму е во криза. Тоа може да доведе до зголемување на невработеноста и социјалните тензии во општината. Потребно е да се изнајдат иновативни пристапи за привлекување на нови индустрии и проширување на постоечките, за да се ублажат негативните процеси.

Поволен фактор за развојот на општината е присуството на меѓународни транспортни коридори (патнички и железнички), кои поминуваат низ нејзината територија, како и непосредната близина на границите со Грција и Македонија. Ова ја прави привлечна не само за бугарските, туку и за странските инвеститори.

Планинските подрачја, кои се во рамките на општината, се друг поволен фактор. Тие се основа за развојот на дрвопреработувачката, за различните форми на туризам (вклучувајќи лов и риболов), за создавање на дополнително вработување на локалното население преку собирање на билки и за развојот на сточарството.

5. Инфраструктура

5.1. Поврзаност со регионални и магистрални патишта

Сообраќајно-комуникацискиот систем во регионот е добро развиен. Преку територијата на општината поминуваат два од најзначајните патни правци во јужна Бугарија. Пат I-1 (E-79) Видин - Софија - Кулата е дел од трансевропскиот меѓународен транспортен коридор (МТК) № 4 - Видин/Лом - Софија - Благоевград - Кулата - Солун. Тој ги опслужува меѓународните транспортни текови во правец од север/запад на југ, и обезбедува транспортна поврзаност со Грција и Романија.

Друг пат со стратешко значење за општината е патот II-19 Симитли - Разлог - Г. Делчев - Копривлен - граничен премин Илинден. Тој ја обезбедува врската со другите општини од областа Благоевград, распоредени долж реката Места.

На територијата на општината, патот II-19 се протега со должина од 22 км и ширина од 10,5 м. Квалитетот на коловозот се карактеризира како добар после направената рехабилитација. Отворањето на патот кон Република Грција кај граничниот контролен пункт (премин) Илинден го претвори во меѓународен. Ова ќе се одрази позитивно на економијата и на општината Симитли. Со рехабилитацијата и делумна реконструкција на патот со средства во рамките на програмата ФАР-ТГС се подобрија квалитативните карактеристики и постигнаа стандардите за пат од таква категорија.

Транспортната врска до населените места во општината, со исклучок на претходно наведеното, се врши по патишта од III и IV класа /општински патишта/. Третокласен е само патот Полето - Брежани со должина од 7 км. Четвртокласните патишта се со должина од околу 66,9 километри. Од нив, 30,3 км се во добра состојба и 36,6 километри - во лоша.

5.2. Железничка мрежа

Преку територијата на општина Симитли поминува V главна железничка линија (SE-855) Софија - Кулата.

Во општината има две активни железничка станици, притоа станицата Симитли има патнички и товарни функции. Располага со 7 колосеци и индустриска гранка, која го опслужува рудникот Ораново. На станицата запираат патнички и брзи возови.

На 3 км во јужна насока се наоѓа станицата Черниче, која исто така има патнички и товарни функции. Таа е со шест изградени колосеци. Исто така на станицата запираат патнички и брзи возови.

5.3. Водоснабдителна, канализациска и електрична покриеност

5.3.1. Водоснабдување

Градот е добро водоснабден со покриеност од 96 %. Просекот на потрошувачка во општината е околу 95 л/ден по лице и заостанува зад просекот на потрошувачка за Југозападниот регион, кој изнесува 123 л/ден по лице.

Осум од помалите населени места – с. Сенокос, с. Сухострел, с. Брстово, с. Тросково, с. Ракитина, с. Мечкул, с. Горно Осеново и с. Докатичево немаат централизирано водоснабдување. Во с. Горно Осеново недостига вода за пиење, треба уште еден резервоар.

На територијата на општината се експлоатираат 39 водозафати од кои 35 дренажа и каптажи, 2 речни водозафати и 2 бунари со шахта.

Работењето и одржувањето на водоводната инфраструктурата во општината се врши главно од државната компанија „ВиК“ ЕООД - Благоевград.

5.3.2. Канализација

Градот е покриен со канализација околу 88 %. Има недовршена канализација во кварталот Ораново во гр. Симитли. Во с. Сушица и с. Долно Осеново нема воспоставено канализација.

Незадоволителна е состојбата на ревизионите шахти и делови од главниот колектор во градот Симитли. Реципиент на отпадните води од градот е реката Струма. Некои индустриски претпријатија имаат сопствени септички јами и од нив отпадните води се излеваат во реката.

5.3.3. Електрична енергија

Дистрибутивната електрична мрежа е со вкупна должина од 25 км., воздушно, и опфаќа 14 населени места, но има потреба од реновирање, особено во периферните делови.

Покрај градот Симитли, со електрична енергија снабдени се селата Сушица, Крупник, Черниче, Полето, Поленот, Брежани, Ракитина, Мечкул, Сенокос, Железница, Градево и Долно Осеново. Делумно електрифицирани се селата Сухострел, Брстово, Тросково и Докатичево.

2.2. Специфични можности за развој на туризмот

Различни фактори влијаат на развојот на туризмот. Општините Карбинци и Симитли со своите уникатни можности во смисла на спецификите кои ги овозможуваат многуте локалитети, археолошкото и архитектонско наследство, како и достапните природни ресурси, може да смета на сеопфатен развој на туризмот.

2.2.1. Потенцијали за развој на туризмот во општина Карбинци

1. Природни ресурси

Пештери

Од многуте убавини кои планината Плачковица има да ги понуди се пештерите, од кои пет се испитани и достапни за посетители. Најголема од нив е Големата пештера, со испитана должина од 600 метри. Таа претставува вистински бисер со своите пештерски украси и предизвик за спелеолозите.

Пештерите Ќуп, Ајдучка пештера и Туртел се помали, но исто така богати со пештерски украси и се лесно достапни за посетителите и се означени и патеки кои водат до нив.

Шуми

Шумите се најчести за планинските делови на општината. Присутни се листопадни и мешани шуми кои избобилуваат со естетски, амбиентални и панорамски содржини на природната средина во целост. Застапени се и нискостеблести шуми, кои не обезбедуваат можности за нивно стопанисување, туку исклучиво за подобрување на микроклимата, за регулација на водотеците, како и за естетските, амбиенталните и панорамските содржини на природната средина во целост.

Планината Плачковица обилува со прекрасни пејзажи, пештери, шуми, ливади, животински свет кои даваат основа за развој на планинскиот туризам. Исто така целиот регион кој го покрива територијата на општината се вбројува во најчистите реони во Македонија. Тоа дава можности за постоење на голем потенцијал за развој на туризмот. Активностите на планинарското друштво „Лисец“ од Штип во планинарскиот дом „Вртешка“ сместен во истоименото село Вртешка и детското одморалиште што се наоѓа на планината Плачковица исто така се еден од битните предуслови кои повољно влијаат на можноста за развој на планинарењето како спорт и планинскиот туризам во општина Карбинци.

Еко-парк

Во тек е реализација на проектот „Еко - парк Вртешка“ со цел да ги подобри условите за развој на туризмот. Покрај другото со него планирано е да се одбележи трим патеки во должина од 360 км почнувајќи од планинарскиот дом „Вртешка“ преку пештерите, врвот Туртел, локалитетот „Црквите“ и шумската куќа „Чука“ па се до планинарскиот дом „Џумаја“ што е наоѓа на планината Плачковица, но на територијата на Општина Радовиш, и на локалитетот „Суви Лаки“ на Малешевските планини. Овие активности ќе овозможат планината Плачковица да биде поблиску до сите граѓаните од другите општини во источниот регион на Македонија. Други активности предвидени да се реализираат во рамките на овој проект се поставување билборди со скици на сите патеки и локации кои ќе бидат поставени на различни локации од планината; решавање на пристапите и влезовите на пештерите (Голема пештерата и во пештерата „Ќуп“), чистење и уредување на неколку природни извори, подготовка на информативни табли, уредување на неколку локации за кампување итн.

Спортско рекреативниот центар „Плачковица“ е оддалечен околу 28 километри од Карбинци, каде што постојат многу викендички (70-80) каде што луѓето го поминуваат своето слободно време во текот на викендот.

Лов и риболов

Постоенето на планината Плачковица дава можности и услови за развој на спортско планинарење и спортски лов. Делувањето на подружница на ловно - риболовното друштво „Штип“ од Штип како организиран начин на егзистирање на ловот дава можност за збогатување на туристичката понуда. Риболовот е присутен на реките Брегалница и Козјачка Река.

Кањони

Кањонот на Зрновска Река претставува едно од маркираните места за излет.

Кањон Камник и кањонот на Козјачка Река се подготвени за посетителите преку маркирање на патеките по кои треба истите да се движат и со фиксирање на сајли, метални скали и јажиња на местата каде поради безбедност на посетителите се поставени.

2. Археолошко наследство

Археолошки локалитет Баргала

Археолошкиот локалитет Баргала влегува во групата најпознати доцноантички градови и ранохристијански центри во Македонија. Лоциран е во средишниот дел од Брегалничкиот регион, во подножјето на планината Плачковица, во месноста Горен Козјак, оддалечен 18 км. североисточно од

Штип. Доцноантичкиот град, од поранешен римски каструм во IV век се развил во цивилен и епископски центар. Градот-тврдина има неправилна трапезоидна форма во должина од 280 м и широчина од 150 до 180 м со површина во градските сидини од 4,70 хектари. Тврдината е конципирана со повеќе истурени одбранбени кули и два влеза, од кој северозападниот е монументален двоен влез, диполон. Во литературните извори градот се споменува во списоците на Халкедонскиот собор 451 г. и Синекдемсот на Хиероклиј од 527/528 г. Откриениот латински натпис датиран од 371/2 год не известува за изградбата на градската порта на баргалците. Во рамките на утврдувањето, со досегашните истражувања откриен е северозападниот одбранбен ѕид со главната порта и целиот епископски комплекс во кој се сместени: епископската базилика, епископската резиденција, станбениот и економскиот комплекс, големата и малата бања, цистерна за вода, влезната партија во епископиумот и плоштадот. Надвор од утврдувањето се наоѓа базиликата Ехтра Мурос, ранохристијанската гробница и средновековната црква од 10-11 век Св. Ѓорги.

Во V век, а особено во времето на Јустинијан I, Баргала го достигнала својот врв, но кон крајот на VI век во неколку наврати настрадала при аварските и словенските освојувања. Градот не бил потполно напуштен, но опстојувал како неурбанизирана населба. Во средниот век се оформува нова населба, чиј белег е црквата „Св. Ѓоргија“ од втората половина на IX век, околу која е откриена некропола.

Денес овој локалитет претставува културно-историски споменик, кој во исто време е рекреативен центар поради што претставува една од најатрактивните туристички локации во општина Карбинци.

Други археолошки локалитети

Неистражени, но сигурно со огромно значење се локалитетот „Бандера“ во близина на селото Козјак, праисториските локалитети: Вршник и Крст кај село Таринци, локалитетите: Кале (Базилика со пет апсиди - катедрален храм), „Црвена Црква“ (црква со впишан крст со квадратна основа) и „Клетовник“ (Кружна црква - Ротонда) во близина на село Крупиште.

Постојат населби за кои се претпоставува дека датираат уште од 1400 год. п.н.е., што се потврдува со пронајдените камени орудија - секира од бронзено време - локалитет „Горни Лозја“ и локалитет „Тугли“ - фрагменти на садови и керамика од бронзено време кај село Долни Балван.

3. Културно наследство

Верски објекти

Верските објекти во општина Карбинци заземаат значајно место во македонската црковна, национална и културна историја.

1. Манастир „Света Петка“ кај с. Калаузлија
2. Црква „Свети вмч. Ѓорѓи“ во с. Козјак (во близина на археолошкиот локалитет Баргала)
3. Параклис „Св.Ѓорѓи“ во близина на с. Вртешка
4. Црква „Вознесение Христово“ во с. Карбинци
5. Параклис „Свети вмч. Димитриј“ во с. Таринци
6. Црква „Св. Кирил и Методиј“ во с. Радање
7. Црква „Св. Пророк Илија“ во с. Аргулица

Културно-историското наследство и релативно богатиот културен календар се добра можност за обезбедување на дополнителен интерес за посета од страна на туристите или пак при нивно поминување низ општината.

Културни манифестации и празници

Општина Карбинци е позната по организирање традиционални културни настани и специфични празници/селски слави за време на големите верски празници. Скоро во секое село се организира прослава во чест на Светителот кој го сметаат како нивен заштитник.

Настан/празник	Датум
Селска слава Свети Спас (Спасовден) во с.Карбинци	40 дена по Велигден
Селска слава Свети троица (Три светители) во с.Таринци	почеток на јуни
Селска слава Св. Кирил и Методиј во с.Радање	24 мај
Селска слава Св. Илија во с.Аргулица	2 август
Селска слава Св. Петка во с.Калаузлија	8 август
Селска слава Успение на Пресвета Богородица/ Голема Богородица во с.Карбинци и с.Козјак	28 август
Прослава во чест на пролетта кај с.Радање	3 мај
Прослава во чест на Водици (Богојавление) – општина Карбинци	19 јануари

Сместувачки капацитети и ресторани

Во моментот на територијата на општина Карбинци има неколку активни сместувачки капацитети и ресторани. Планинарски домови со кои располага ДПС Лисец - Штип:

- Планинарскиот дом Вртешка располага со 60 легла, кујна, внатрешен тоалет со туш, затоплување со дрва во рустикален камин и парно. Се наоѓа на надморска висина од 1107 метри на оддалеченост 33 км од Штип со асфалтен пат и 2 км тампониран пат.

- Планинарскиот дом Црквиште располага со 30 легла, санитарен јазол и затоплување на дрва. Се наоѓа на надморска висина од 1600 метри во прекрасна букова шума и поглед кон Кочанското Поле, Осоговските Планини, Јакупица, Козјак, Шара, Кожуф, како и Пирин и Рила во Р. Бугарија. Се доаѓа по асфалтен пат оддалечен од Штип 33 км и 5 км тампониран пат како и по маркирана патека од источната трансверзала. Домот може да се користи како место за ноќевање и одмор за сите оние кои сакаат да го користат како база за многубројни прошетки во неговата околина.

- Археолошко-туристичкиот павилјон кај археолошкиот локалитет Баргала има четири двокреветни соби и една еден апартман (во фаза на опремување).

2.2.2. Потенцијали за развој на туризмот во општина Симитли

1. Природни ресурси

Природните ресурси на територијата на општината, вклучуваат големи територии на планините Рила и Пирин, вклучувајќи дел од териториите на Националните паркови „Рила“ и „Пирин“. Богатата шумски вегетација, постоењето на ловни стопанства за крупен и ситен дивеч, минералната вода, добрите можности за спортски риболов и туризам, погодни се за развојот на туроператорска активност, угостителство и ресторатерство.

Брзаците на реката Струма каде се одржуваат рафтинг тури се одлична можност за развој на туризмот.

2. Археолошко наследство

Археолошката карта сè уште не е целосно изработена. Позната е праисториската населба во месноста „Равен“, која се наоѓа 2 км источно од с. Брежани. Во истата област, делови од садови и алатки за работа од населбата датираат од античко време.

На 300 метри јужно од с. Полето може да се забележи дел од римски пат по долината на р. Струма, а урнати сидови во околината го документираат постоењето на праисториската населба во теренот на „Гробаница“ и „Св.Недела“.

На територијата на селото Долно Осеново пронајдени се стара бања и гробови од времето на римското владеење, како и антички и доцноантички населби во месноста „Драмче“, која се наоѓа 1,5 југозападно од селото Градево и Крупник.

Во околината на с. Крупник во месноста „Св.Георги“ откриена е доцноантичка гробница од V век изградена од тули, а на 2,5 километри западно од истото село во месноста "Градиште" постоела античка и

средновековна тврдина, од која може да се забележат урнатини од кула, сидови и делови од пат со камена постилка. Исто така, постојат остатоци од доцноантичката населба во месноста „Горно Тросково“, сидини во месноста „Градо“ во Орановската Клисура, како и остатоци во месноста „Старата населба“ западно од Симитли.

3.Културно наследство

Во селото Брежани има музејска збирка со 80 експонати. Исто така, постои голем и богат со експонати музеј сместен во зградата на читалната во с. Крупник, каде што постојат голем број на експонати со историска вредност.

Верски објекти

1. Црква "Света Богородица" во градот Симитли
2. Црква "Св.Архангел Михаил" во Горно Ораново
3. Црква "Св.Архангел Михаил" во центарот на с.Крупник
4. Светилиште "Св.Троица" во реонот на с.Крупник
5. Црква "Св. Димитар Солунски"во с.Брежани
6. Параклис "Св.Петка" во с.Брежани
7. Параклис "Св.Богородица" во с.Брежани
8. Црква "Св. Пророк Илија" во с.Горна Железница
9. Црква "Св. Харалампи" во месноста Джалева во с.Железница
10. Параклис "Атанасова црква" во с.Горна Железница
11. Параклис "Св.Георги Победоносец" во с.Горна Железница
12. Црква "Св.Троица" во с.Железница
13. Црква "Св.св. Петар и Павле"во с.Мечкул
14. Црква "Св.Илија" во с.Мечкул
15. Параклис "Св. Мина"во с.Мечкул
16. Параклис "Св. Георги"во с.Мечкул
17. Параклис "Св. Недела"во с.Мечкул
18. Параклис "Св. Богородица"во с.Мечкул
19. Црква "Св. Димитриј Солунски"во с.Сенокос
20. Параклис "Св. Никола" во месноста Чакаровска, с.Сенокос
21. Параклис "Св. Спас"во месноста Миновци, с.Сенокос
22. Параклис "Св. Тодор"во месноста Мазеиска, с.Сенокос
23. Параклис "Св. Марина"во с.Сенокос
24. Параклис "Св. Петка"во с.Сенокос
25. Параклис "Св. Дух" во месноста Везенковци во с.Сенокос
26. Црква "Св.Илија" во с.Градево

27. Храм "Св.Никола" во с.Градево
28. Параклис "Св.Георги" во с.Градево
29. Црква "Св.Петка Бугарска" во с.Полена
30. Параклис "Св. Петка" во с.Полена
31. Параклис "Воскресение Христово" во с.Полена
32. Параклис "Летниот Атанасов ден" во с.Полена
33. Параклис "Св.Илија" во с.Полена
34. Црква "Св.Георги" во с.Черниче
35. Црква "Св. Кирил и Методиј" во с.Полето
36. Параклис "Св.Богородица" во с.Полето
37. Црква "Св.Архангел Михаил" во с.Брестово
38. Црква "Св.Недела" во с.Докатичево
39. Црква "Св.Петка" во с.Тросково
40. Црква "Св.Троица" во с.Сушица
41. Параклис "Пресвета" во с.Ракитна
42. Параклис "Св.Марина" во с.Ракитна
43. Параклис "Св.Илија" во с.Ракитна
44. Црква "Рождество на Пресвета Богородица" во с.Ракитна

Културно-историското наследство и релативно богатиот културен календар се добра можност за обезбедување на дополнителен интерес за посета од страна на туристите или пак при нивно поминување низ општината.

Образовни и културни настани

Образовните и културни активности општината ги развива во 9 општествени институции:

1. Град Симитли – општествена институција "Св.Климент Охридски"
 2. Село Брежани - општествена институција "Христо Ботев"
 3. Село Полето - општествена институција "Н.Ј.Вапцаров"
 4. Село Д.Осеново - општествена институција "Преродба"
 5. Село Черниче - општествена институција "Н.Ј.Вапцаров"
 6. Село Железница - општествена институција "В.Коларов"
 7. Село Крупник - општествена институција "В.Мајаковски"
 8. Село Градево - општествена институција "Н.Парапунов"
 9. Село Полена - општествена институција "Н.Вапцаров"
- Секоја од општествените институции располага со библиотека.

Културни манифестации и празници

Покрај прославата на традиционалните народни собири во градот Симитли и селата од општината, постојат повеќе други традиционални културни настани и специфични празници како што се:

Настан/празник	Датум
Празник на кукерските и маскенбал игри	1 и 14 јануари
Прослава на денот на породилна помош „Бабин ден“	21 јануари
Национален празник на Република Бугарија	3 март
Општински собор на народното творештво	април
Ден на словенската писменост и култура	24 мај
Први јуни - ден на детето, детски празник	1 јуни
Курбан – Бајрам, прослава	неодредена
Ѓурѓовден, прослава	6 мај
Собор „Свети Дух“	4 јуни
Собори „Петровден“	29 јуни
Собори посветени на Илинден	20 јули
Собор на народното творештво „Пирин пее“	август
Традиционален младински собор во с. Крупник	29 август
Празник на град Симитли	8 септември
Божикни и новогодишни празници	20-31 декември

Сместувачки капацитети и ресторани

На територијата на општина Симитли има изградено туристичка инфраструктура, но таа не е доволна за успешен развој на туризмот. Сега, согласно категоризацијата на објектите за јадење и забава во општината регистрирани се 93 субјекти, а бројот на местата за ноќевање е 1500. Во реонот на Кресненската клисура се наоѓа мотелот „Рај“, хотелот „Мери“, хотелот „Струма“ и комплекс „Митљов Ин“ кои нудат ноќевања за туристи. Во градот Симитли се наоѓа мотел „Најс“. Постојат и повеќе бунгалови во месноста „Предела“.

Постојат добри примери во развој на специјализирана инфраструктура за еко-туризам. Развиени се правци и реализирани се две еко-патеки на територијата на с. Сенокос: едната е од селото до Пирин, а другата е краткотрајна маршрута и е наречена „По стапките на мечката“. Во селото е изградена селска куќа „Пирин“, која е со 15 места и е добра основа за развој на еко-туризмот.

Во општина Симитли нема изграден туристички информативен центар. Генерално во општината недостасува соодветна инфраструктура за вршење на туризам и теренско еко-образование.

Треба да се истакне дека постојат можности за развој на алтернативен туризам, посебно во малите населени места во општината. Значително за тоа ќе придонесе изградбата на директна сообраќајна врска со Република Македонија.

2.3. Анализа на постоечки внатрешни влијанија (силни и слаби страни)

Со цел да се дефинира Програмата за развој на туризмот, направена е анализа на постоечките внатрешни влијанија – силните и слаби страни.

Треба да се напомене дека силните и слаби страни се идентификувани преку директни консултации со сите вклучени засегнати страни во реализацијата на оваа Програма.

Табела 1. Анализа на силни и слаби страни	
Силни страни	Слаби страни
Поволна географска положба на регионот (близина на Коридор Е8)	Неразвиена и недоизградена инфраструктура
Уникатна природа и атрактивни предели со културно и природно значење	Недостиг на сместувачки капацитети
Културни знаменитости (археолошки наоѓалишта, сакрални објекти, голем број на цркви и манастири)	Неафирмираност, слаб маркетинг и промоција на регионот
Разновиден и богат биодиверзитет (ендемски растителни видови) со богата флора и фауна (дивеч)	Немање посебен субјект за развој на туризмот
Поволна клима и воден потенцијал (реки)	Недоволно менаџмент искуство во туризмот и недостаток на стручен туристички кадар
Погодни услови за лов и риболов	Немање туристички агенции, водичи, кустоси
Туристички атракции (пештери, водопади, рафтинг на река (брзаци))	Непостоење на свест за можност од приватно сместување
Манифестации и фестивали (локални)	Неинтегрирана туристичка понуда
Автентични етно-амбиенти	Недоволно развиен локален бизнис сектор
Традиционална кујна и автентични народни обичаи	Недоволен број на стратешки документи, проекти и техничка документација за развој на туризмот
Еколошки чиста средина	Недостаток на информативен систем за брз и лесен пристап до информации
Гостопримство, љубезност и отвореност на месното население	Непланско искористување на природните ресурси

2.4. Анализа на постоечки надворешни влијанија (можности и закани)

Со оваа анализа направен е преглед на можностите и заканите, односно на постоечките надворешни влијанија врз кои вклучените актери немаат директно влијание, но се од голема важност за понатамошното позиционирање и насочување на оваа Програма за развој на туризмот во овој прекуграничен регион.

Табела 2. Анализа на можности и закани	
Можности	Закани
Достапност на фондови за развојни проекти (ЕУ и други фондови)	Одлив на кадри и работна рака (миграција)
Прекугранична и регионална соработка за креирање на заеднички туристички продукт/понуѓа	Ниско ниво на еколошка свест
Интегрирано планирање во користењето на природните и културно-историски ресурси со цел да се обезбеди развој на екотуризмот	Неконтролирано уништување на природата
Регионот како дел од туристичките рути на странските туристички агенции за најатрактивни туристички локации	Загадување на водата (површинска) и почвата
Пограничен регион (привлекување на туристи од развиените туристички центри во Бугарија и Македонија)	Отежнат пристап до банкарски камати и други финансиски инвестиции
Конкурентни (подобри) цени во однос на соседните земји каде што стандардот за живеење е повисок	Конкуренција од блиските веќе развиени и афирмирани туристички центри (пред сè во Бугарија -Банско, како и во Македонија – Берово, Кожуф)
Евтина работна снага	Неприменување на стандарди за квалитет на поддржувачките услуги
Приватни инвестиции и иницијативи	Изумирање на старите занаети
Близина на аеродроми – Скопје и Софија со по околу 100 км оддалеченост	Лошата економска состојба во поголем дел од Европа
Поволна овозможувачка законска регулатива за започнување и водење бизнис во туризмот	Политичката состојба во блискиот регион
Формирани високо образовни институции во регионот	Надворешна глобална закана за туризмот произлезен од меѓународниот тероризам
Анимирање на дијаспората	Интензивирање на неповолните трендови на демографските показатели

3. ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ

3.1. Вовед во програмата за развој на туризмот

Програмата за развој туризмот во прекуграничниот регион претставува план за развој на регионот за период од 2012 до 2015 година и е резултат на неколкумесечно планирање и работа од страна на претставници на јавниот, граѓанскиот и бизнис секторот од 2-те општини вклучени во подготвувањето на оваа програма.

Стратегијата го мапира идниот туристички развој на регионот преку дефинирање на визијата, односно долгорочната цел која дава слика како сакаме да го видиме регионот после 2015 година. Петте стратегиски цели ги исцртуваат насоките за постигнување на визијата, додека конкретните цели претставуваат мерлив репер за постигнување на секоја од насоките (стратегиските цели).

3.2. Визија

Визијата ја претставува посакуваната состојба на туризмот во прекуграничниот регион во периодот од 2012 до 2015 година. Таа е една од клучните чекори за донесување на развојни одлуки во регионот и дава мотивирачка сила за имплементација на Програмата.

Визија:

Дефинираниот прекуграничен регион – атрактивна туристичка дестинација, која ги привлекува сите посетители и туристи.

Базирајќи се на богатото културно историско наследство, како и на својата природна убавина, овој прекуграничен регион ќе претставува посакувана локација за секој турист кој сака да се запознае со сето она што го нуди овој прекрасен регион.

Овој прекуграничен регион треба да биде пример за одржлива туристичка дестинација обезбедувајќи рамнотежа помеѓу социоекономските вредности на локалните заедници и самата животна средина. Ова значи дека културното и природното наследство да не се уништува и да се чува за идните генерации, а со тоа да биде во функција на развојот на туризмот, занаетчиството, малите бизниси, привлекување на инвеститори, намалување на сиромаштијата и создавањето на нови можности за вработување во овој прекуграничен регион.

Иако досега се сметаше дека овој прекуграничен регион има улога на транзитна и земјоделска средина, сега имајќи предвид дека овој регион е богат со археолошко и културно-историско наследство, како и одлични природни ресурси, оваа гранка треба да овозможи локален економски развој.

3.3. Стратешки цели за развој на туризмот

ЦЕЛИ:

1. Да поттикне развој на локалниот бизнис сектор и да овозможи генерирање на приходи преку привлекување инвестиции со што ќе се зголеми одржливоста на регионалниот туризам и економија;

2. Да интензивира и одржува прекугранична и регионална соработка помеѓу актерите од туристичкиот сектор (туристички агенции, бизниси од областа на туризмот, различни агенции за економски развој, претставници на локалната власт) во прекуграничниот регион со цел креирање на заеднички интегриран туристички продукт;

3. Дефинираниот прекуграничен регион да се позиционира како регион со обновена и модерна инфраструктура која ќе овозможи лесен, брз и ефикасен пристап до сите туристички дестинации;

4. Да воспостави организиран и добро управуван стратешки и проектно ориентиран пристап за аплицирање до фондови за реализација на проекти кои ќе придонесат за развој на туризмот;

5. Да поттикне развојни и маркетинг иницијативи засновани на туристичките јаки страни и можности што го нудат природните ресурси, културното наследство и традиционалните вредности на заедницата;

3.4. Конкретни цели за развој на туризмот

ЦЕЛ 1

Да поттикне развој на локалниот бизнис сектор и да овозможи генерирање приходи преку привлекување инвестиции со што ќе се зголеми одржливоста на регионалниот туризам и економија

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 1.1.: Урбанистичко планирање и уредување на регионот

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 1.2.: Формирање на регионален фонд за поддршка и развој на МСП

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 1.3.: Поттикнување и афирмација на јавно – приватно партнерство

ЦЕЛ 2

Да интензивира и одржува прекугранична и регионална соработка помеѓу актерите од туристичкиот сектор (туристички агенции, бизниси од областа на туризмот, различни агенции за економски развој, претставници на локалната власт) во прекуграничниот регион со цел креирање на заеднички интегриран туристички продукт.

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 2.1.: Формирање и одржување на заеднички тела за поддршка на развој на туризмот во дефинираниот прекуграничен регион

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 2.2.: Креирање и одржување на конкретни заеднички туристички продукти

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 2.3.: Иницирање и промовирање на нови регионални и прекугранични партнерства и соработки (проширување на регионот)

ЦЕЛ 3

Дефинираниот прекуграничен регион да се позиционира како регион со обновена и модерна инфраструктура која ќе овозможи лесен, брз и ефикасен пристап до сите туристички дестинации.

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 3.1.: Дефинирање (формирање/утврдување) на туристички зони

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 3.2.: Изработка на соодветна техничка документација

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 3.3.: Изградба на патна и друга потребна инфраструктура

ЦЕЛ 4

Да воспостави организиран и добро управуван стратешки и проектно ориентиран пристап за аплицирање до фондови за реализација на проекти кои ќе придонесат за развој на туризмот.

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 4.1.: Континуирано градење на капацитети на човечките ресурси одговорни за развој на туризмот

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 4.2.: Изработка на заеднички физибилити студии за развој на туризмот во прекуграничниот регион

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 4.3.: Изработка на конкретни проекти за поддршка и развој на туризмот

ЦЕЛ 5

Да поттикне развојни и маркетинг иницијативи засновани на туристичките јаки страни и можностите што го нудат природните ресурси, културното наследство и традиционалните вредности на заедницата.

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 5.1.: Заедничка мулти-медиумска промоција на поширокиот прекуграничен регион

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 5.2.: Организирање на заеднички манифестации (меѓународни) за промоција на туристичките вредности

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 5.3.: Маркетинг за издвоените туристички зони

3.5. Интегрален план за спроведување на Програмата

ЦЕЛ 1

Да поттикне развој на локалниот бизнис сектор и да овозможи генерирање приходи преку привлекување инвестиции со што ќе се зголеми одржливоста на регионалниот туризам и економија .

Конкретни цели	Активности	Одговорност	Врем. пер.
1. Урбанистичко планирање и уредување на регионот	1.1. Дефинирање на локални туристички зони	ЕЛС, НВО и туристички работници	1.2013–9.2013
	1.2. Усогласување на националните со локалните просторни планови	ЕЛС и надлежни државни институции	1.2013 – 12.2014
	1.3. Изработка и донесување урбанистички планови (таму каде нема)	ЕЛС	1.2013 – 12.2014
	1.4. Промоција и презентација на урбаните планови и туристичките зони	ЕЛС, ЛЕР	9.2013 – 12.2016
2. Формирање на регионален фонд за поддршка и развој на МСП	2.1. Формирање тело за управување со фондот и обезбедување основачки средства	ЕЛС, бизнис сектор, ГО	1.2013 – 6.2013
	2.2. Регистрација на ФОНД	ЕЛС, бизнис сектор, ГО	7.2013 – 09.2013
	2.3. Проекти, лобирања и иницијативи за обезбедување средства за поддршка на МСП	ФОНД	9.2013 – 12.2016
	2.4. Конкретна поддршка преку субвенции, кредитирање и обука за градење на капацитети	ФОНД	9.2013 – 12.2016
3. Поттикнување и афирмација на јавно – приватно партнерство	3.1. Афирмирање на ЈПП помеѓу локалните и регионалните бизнис субјекти	ЕЛС, ЛЕР	6.2013 – 12.2016
	3.2. Воспоставување конкретни партнерски односи	ЕЛС, ЛЕР	6.2013 – 12.2016
	3.3. Размена на надворешни искуства	ЕЛС, ЛЕР, партнери	6.2013 – 12.2016
	3.4. Користење расположливи фондови (домашни и странски)	ЕЛС, ЛЕР, партнери	6.2013 – 12.2016

ЦЕЛ 2

Да интензивира и одржува прекугранична и регионална соработка помеѓу актерите од туристичкиот сектор (туристички агенции, бизниси од областа на туризмот, различни агенции за економски развој, претставници на локалната власт) во прекуграничниот регион со цел креирање на заеднички интегриран туристички продукт

Конкретни цели	Активности	Одговорност	Вр.пер.
1. Формирање и одржување заеднички тела за поддршка на развој на туризмот во дефинираниот прекуграничен регион	1.1 Формирање на туристичко информативен центар (посебно во двете општини)	ЕЛС	6/2013 – 12/2013
	1.2 Формирање на заеднички прекугранични тела од истородни дејности	ЕЛС, ГО, бизнис сектор	6/2013 – 12/2013
2. Креирање и одржување на конкретни заеднички туристички продукти	2.1 Креирање на заедничка прекугранична туристичка понуда	ЕЛС, ГО, бизнис сектор	1/2013 – 6/2013
	2.2 Креирање на конкретни продукти	ЕЛС, ГО, бизнис сектор	6/2013 – 12/2016
	2.3 Организирање заеднички прекугранични манифестации	ЕЛС, ГО, бизнис сект.	1/2013 – 12/2016
	2.4 Проширување на постоечката понуда	ЕЛС, ГО, бизнис сект.	12/2013 – 12/2016
3. Иницирање и промовирање на нови регионални и прекугранични партнерства и соработки (проширување на регионот)	3.1 Иницирање и воспоставување на прекугранично партнерство со други општини од Бугарија и Македонија	ЕЛС	1/2013 – 12/2016
	3.2 Институционално поврзување со други општини од прекуграничниот регион и општини од двете страни на границата	ЕЛС	1/2013 – 12/2016
	3.3 Збратимување на општини со слични потенцијали, од несоседните држави	ЕЛС	1/2013 – 12/2016

ЦЕЛ 3

Дефинираниот прекуграничен регион да се позиционира како регион со обновена и модерна инфраструктура која ќе овозможи лесен, брз и ефикасен пристап до сите туристички дестинации

Конкретни цели	Активности	Одговорност	Вр. пер.
1. Дефинирање (формирање/утврдување) на туристички зони	1.1 Утврдување на локалните туристички зони	ЕЛС, НВО	01/2014 – 12/2014
	1.2 Изработка на физибилити студии за потенцијалите на конкретни региони	ЕЛС	06/2013 – 12/2014
	1.3 Овозможување на погодности за потенцијалните инвеститори	ЕЛС, ЈЕР	06/2013 – 12/2016
	1.4 Утврдување на приоритетни зони за развој на туризмот	ЕЛС, НВО	06/2013 – 06/2014
2. Изработка на соодветна техничка документација	2.1 Изработка на генерални урбанистички планови	ЕЛС	01/2013 – 12/2016
	2.2 Изработка на детални урбанистички планови	ЕЛС	01/2013 – 12/2016
	2.3 Изработка на технички проекти	ЕЛС	01/2013 – 12/2016
3. Изградба на патна и друга потребна инфраструктура	3.1 Изградба на пристапни патишта до соодветните локалитети	ЕЛС	01/2013 – 12/2016
	3.2 Постапување на мрежа за водоснабдување	ЕЛС	01/2013 – 12/2016
	3.3 Постапување на туристичка сигнализација	ЕЛС, ЈЕР	01/2013 – 06/2014

ЦЕЛ 4

Да воспостави организиран и добро управуван стратешки и проектнo ориентиран пристап за аплицирање до фондови за реализација на проекти кои ќе придонесат за развој на туризмот

Конкретни цели	Активности	Одговорност	Вр. пер.
1. Континуирано градење на капацитетите на човечките ресурси одговорни за развој на туризмот	1.1 Формирање на екипи и менаџерски тимови за лобирање и аплицирање пред пристапните фондови на ЕУ	ЕЛС, ЛЕР	1/2013 – 1/2014
	1.2 Обуки за туристички водичи		
	1.3 Обуки за менаџирање и раководење со туристички субјекти	ЕЛС, ЛЕР	6/2013 – 6/2014
	1.4 Обуки за кустоси	ЕЛС, ЛЕР	8/2013 – 8/2014
	1.5 Обуки за изработка на проекти	ЕЛС, ЛЕР	1/2013 – 12/2016
2. Изработка на заеднички физибилити студии за развој на туризмот во прекуграничниот регион	2.1 Подготовка на генерална физибилити студија за регионот	ЕЛС	6/2013 – 6/2014
	2.2 Подготовка на микро-физибилити студии за поединечни региони	ЕЛС	6/2014 – 6/2016
	2.3 Подготвување катастар на растенија во овој регион	ЕЛС	1/2014 – 12/2015
	2.4 Подготвување катастар на фауна и инсекти во регионот	ЕЛС, ЛЕР	1/2015 – 12/2016
3. Изработка на конкретни проекти за поддршка и развој на туризмот	3.1 Прекугранични проекти во рамките на постоечките грантови и шеми за поддршка на туризмот	ЕЛС	1/2013 – 1/2014
	3.2 Формирање фонд за поддршка на туризмот во прекуграничен регион	ЕЛС	6/2013 – 12/2013
	3.3 Изработка проекти за производство на органска и еко-храна	ЕЛС, бизнис сектор, ГО	1/2014 – 12/2016

ЦЕЛ 5

Да поттикне развојни и маркетинг иницијативи засновани на туристичките јаки страни и можностите што го нудат природните ресурси, културното наследство и традиционалните вредности на заедницата

Конкретни цели	Активности	Одговорност	Вр.пер.
1. Заедничка мулти-медиумска промоција на поширокиот прекуграничен регион	1.1 Креирање и изработка на заеднички веб-портал	ЛЕР, ЕЛС	1/2013 – 6/2013
	1.2 Изработка на заедничка стратегија	ЛЕР, ЕЛС, ГО, засег. страни	6/2013 – 12/2013
	1.3 Подготовка и изработка на заеднички туристички водич	ЛЕР, ЕЛС	6/2013 – 12/2013
	1.4 Промовирање заедничка мулти-медијална кампања	ЕЛС	1/2014 – 6/2014
2. Организирање на заеднички манифестации (меѓународни) за промоција на туристичките вредности	2.1 Организирање саем на традиционална храна	ЛЕР, ЕЛС, ГО	06/2013 – 12/2016
	2.2 Организирање фестивал на регионални игри и песни	ЛЕР, ЕЛС, ГО	1/2014 – 6/2016
	2.3 Организирање спортски турнири	ЛЕР, ЕЛС, ГО	6/2013 – 12/2016
	2.4 Организирање на саем на рачни ракотворби, носии и традиционални производи	ЛЕР, ЕЛС, ГО	1/2014 – 12/2016
3. Маркетинг за издвоените туристички зони	3.1 Организирање на традиционални собири на автентични локалитети	ЛЕР, ЕЛС, МЗ	6/2013 – 12/2016
	3.2 Промовирање на локалните, постоечки собири, како атрактивни туристички манифестации	ЛЕР, ЕЛС, МЗ	6/2013 – 12/2016
	3.3 Уредување и промоција на еко-село	ЕЛС	1/2015 – 12/2016
	3.4 Уредување и промоција на воздушни бањи, како и места адаптирани за посебни креативни активности – сликарство, поезија и сл.	ЕЛС, ЛЕР	6/2014 – 12/2016

3.6. Реализација и следење на имплементацијата на Програмата

Подготовката на Програмата само по себе нема да има ефект доколку носителите на развојот на туризмот, како и на сите заинтересирани и засегнати страни не преземат понатамошни активности за реализација на проектните активности, односно нивно комплетно спроведување во согласност со Интегралниот план за спроведување на Програмата.

Согласно горенаведеното, потребно е да се спроведат следните последователни активности:

- Изработка на детален акциски план за реализација на Интегралната програма за развој на туризмот;
- Подготовка на засебни проектни документи (предлог проекти) за финансирање на проектните активности;
- Мобилизирање на сите локални чинители, пред се од бизнис секторот за поддршка и нивно вклучување во подготовка и реализација на проектите;
- Формирање тело за следење на спроведувањето на Програмата за развој на туризмот во прекуграничниот регион за периодот од 2012 – 2016 година. Во ова тело треба да учествуваат претставници од сите заинтересирани страни со континуирана поддршка на одделенијата за локален економски развој (ЛЕР).